

بررسی تأثیر مداخلات آموزشی در بهداشت تغذیه سالمندان شهر ترکمنچای در سال ۱۳۹۴

ناطق عباسقلیزاده^۱، فرهاد شکاری^۲، داود ادهم^۲، مالک ابازری^{۳*}

- ۱ استادیار مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
 ۲ کارشناس بهداشت عمومی، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
 ۳ استادیار مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
 ۴ مربی آمار زیستی، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

m.abazari@arums.ac.ir

چکیده

زمینه و هدف: افزایش جمعیت سالمندان در تمام دنیا و مسائل و مشکلات ناشی از آن مخصوصاً افزایش میزان ابتلا به بیماری‌های مزمن در این قشر از افراد، گرایش بین‌المللی برای ارتقاء سطح کیفیت زندگی آنان ایجاد کرده است. و در این راستا و همسو با دیدگاه‌های جهانی، مطالعه حاضر با هدف تعیین تأثیر مداخله آموزشی با استفاده از سازه‌های آموزشی الگوی پرسید در ارتقاء کیفیت زندگی سالمندان انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش نیمه تجربی، ۴۲۱ نفر از سالمندان تحت پوشش مرکز بهداشتی-درمانی شهری، شهر ترکمنچای در سال ۱۳۹۴ شرکت داشتند. سالمندان به روش نمونه‌گیری تصادفی، در دو گروه آزمون و کنترل انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته و طراحی شده بر اساس سازه‌های الگوی آموزشی پرسید و برای سنجش کیفیت زندگی، از پرسشنامه استاندارد شده کیفیت زندگی دانشگاه علوم پزشکی تبریز استفاده شد. مداخله آموزشی بر اساس هفت جلسه آموزشی مبتنی بر الگو به سالمندان در خصوص شیوه‌های زندگی سالم بود. کیفیت زندگی سالمندان قبل و یک ماه بعد از مداخله آموزشی بررسی شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها توسط نرم افزار SPSS ۲۰ و آزمون‌های آماری تی و کای دوی (X²) انجام گرفت.

یافته‌ها: به منظور بررسی تأثیر برنامه آموزشی بهداشت تغذیه سالمندان بر آگاهی، نگرش و عملکرد سالمندان تحت پوشش مرکز بهداشتی-درمانی شهری، شهر ترکمنچای، با توجه به نتایج آماری مشاهده شد که سطح معناداری (p-value) متغیرهای زندگی با خانواده یا بدون خانواده، اشتغال و نوع بیماری بالاتر از سطح خطای ۰/۰۵ قرار دارد (p>۰/۰۵)، و بین میانگین نمره کل کیفیت زندگی سالمندان گروه آزمون در مقایسه با گروه کنترل، قبل و بعد از مداخله آموزشی در این متغیرها اختلاف معنی‌داری دیده نشد، ولی نتایج آماری نشان داد که در مورد متغیرهای سن، جنس، تحصیلات و درآمد، بین میانگین نمره کل کیفیت زندگی سالمندان گروه آزمون در مقایسه با گروه کنترل، قبل و بعد از مداخله آموزشی در این متغیرها اختلاف معنی‌داری وجود دارد (p<۰/۰۵) و مداخله تأثیر گذار بوده است.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج آماری بدست آمده، نتیجه گرفته می‌شود که بین گروه آزمون در قبل از آموزش و بعد از آموزش در میان سالمندان، به لحاظ زندگی با خانواده یا زندگی فردی و اشتغال و نوع بیماری، تفاوت معناداری به لحاظ آماری ملاحظه نمی‌شود. همچنین با توجه به نتایج تحلیل آماری بخش آگاهی سنجی پرسش‌نامه طراحی شده و قسمت عملکردی آن، مشاهده می‌شود متغیرهای جنس، سن، تحصیلات و درآمد در مداخله آموزشی به جهت بهبود آگاهی و عملکرد تغذیه‌ای سالمندان موثر بوده و کیفیت زندگی سالمندان را افزایش داده است.

واژگان کلیدی: تأثیر مداخلات، بهداشت تغذیه، سالمندان، شهر ترکمنچای.